

Dokument s plenarne sjednice

A9-0052/2019

11.12.2019

IZVJEŠĆE

o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće
(2019/2135(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Arnaud Danjean

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
MIŠLJENJE MANJINE.....	25
MIŠLJENJE ODBORA ZA USTAVNA PITANJA	26
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	32
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	33

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće (2019/2135(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU) i Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 20. prosinca 2013., 26. lipnja 2015., 15. prosinca 2016., 22. lipnja 2017., 28. lipnja 2018., 14. prosinca 2018. i 20. lipnja 2019.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici od 25. studenoga 2013., 18. studenoga 2014., 18. svibnja 2015., 27. lipnja 2016., 14. studenoga 2016., 18. svibnja 2017., 17. srpnja 2017., 25. lipnja 2018. i 17. lipnja 2019.,
- uzimajući u obzir dokument naslovljen „Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: jača Europa – Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije”, koji je potpredsjednica Komisije/Visoka predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku predstavila 28. lipnja 2016.,
- uzimajući u obzir zajedničke izjave predsjednika Europskog vijeća i Komisije te glavnog tajnika NATO-a od 8. srpnja 2016. i 10. srpnja 2018.,
- uzimajući u obzir zajednički skup 42 prijedloga koji su 6. prosinca 2016. podržali Vijeće Europske unije i Sjevernoatlantsko vijeće i izvješća o napretku od 14. lipnja i 5. prosinca 2017. o njihovoj provedbi te novi skup 32 prijedloga, koji su oba vijeća podržala 5. prosinca 2017.,
- uzimajući u obzir dokument za razmatranje o budućnosti europske obrane od 7. lipnja 2017. (COM(2017)0315),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2013. o vojnim strukturama EU-a: trenutačno stanje i izgledi za budućnost¹,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda i Helsinški završni akt Organizacije za europsku sigurnost i suradnju od 1. kolovoza 1975.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2017. o Svemirskoj strategiji za Europu²,
- uzimajući u obzir svoje preporuke od 15. studenoga 2017. Vijeću, Komisiji i ESVD-u o

¹ SL C 93, 9.3.2016., str. 144.

² SL C 337, 20.9.2018., str. 11.

Istočnom partnerstvu uoči sastanka na vrhu u studenome 2017.³,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 22. studenoga 2016. o Europskoj obrambenoj uniji⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. ožujka 2017. o ustavnim, pravnim i institucijskim posljedicama zajedničke sigurnosne i obrambene politike: mogućnosti koje daje Ugovor iz Lisabona⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2017. o mandatu za trijalog o nacrtu proračuna za 2018.⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. prosinca 2018. o vojnoj mobilnosti⁷,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o uspostavi Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane radi potpore konkurentnosti i inovacijskoj sposobnosti obrambene industrije EU-a⁸,
- uzimajući u obzir svoju Zakonodavnu rezoluciju od 18. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za obranu⁹,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 23. studenoga 2016. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike (na temelju godišnjeg izvješća Vijeća Europskom parlamentu o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici)¹⁰, od 13. prosinca 2017. o godišnjem izvješću o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike¹¹ i od 12. prosinca 2018. o godišnjem izvješću o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike¹²,
- uzimajući u obzir dokument naslovljen „Provedbeni plan za sigurnost i obranu”, koji je potpredsjednica Komisije/Visoka predstavica predstavila 14. studenoga 2016.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. lipnja 2018. o odnosima EU-a i NATO-a¹³,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 30. studenoga 2016. o Europskom obrambenom akcijskom planu (COM(2016)0950),
- uzimajući u obzir novi obrambeni paket koji je Komisija predstavila 7. lipnja 2017. u priopćenju za medije naslovljenom „Europa koja brani: Komisija pokreće raspravu o uspostavljanju sigurnosne i obrambene unije”,

³ SL C 356, 4.10.2018., str. 130.

⁴ SL C 224, 27.6.2018., str. 18.

⁵ SL C 263, 25.7.2018., str. 125.

⁶ SL C 334, 19.9.2018., str. 253.

⁷ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0498.

⁸ SL L 200, 7.8.2018., str. 30.

⁹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0430.

¹⁰ SL C 224, 27.6.2018., str. 50.

¹¹ SL C 369, 11.10.2018., str. 36.

¹² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0514.

¹³ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0257.

- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 14. prosinca 2016. o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike¹⁴, od 13. prosinca 2017. o godišnjem izvješću o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike¹⁵ i od 12. prosinca 2018. o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike¹⁶,
- uzimajući u obzir rusku nezakonitu invaziju i pripojenje Krima,
- uzimajući u obzir Sporazum o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa (INF), opetovano kršenje tog sporazuma od strane Rusije, uključujući razvoj i raspoređivanje sustava krstarećih raketa 9M729 koje se lansiraju sa zemlje, kao i povlačenje Sjedinjenih Američkih Država i Rusije iz tog Sporazuma,
- uzimajući u obzir povrede zračnog prostora i morskih granica država članica od strane Rusije,
- uzimajući u obzir sve veću gospodarsku i vojnu prisutnost Kine u Sredozemlju i afričkim zemljama,
- uzimajući u obzir prijetnju domaćeg i stranog terorizma, ponajprije od skupina kao što su ISIL i Al Qaeda,
- uzimajući u obzir nove tehnologije poput umjetne inteligencije, svemirskih sposobnosti i kvantnog računalstva koje otvaraju nove mogućnosti za čovječanstvo, ali i donose nove izazove u području obrane i vanjske politike koji zahtijevaju jasnu strategiju i konsenzus među saveznicima,
- uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 24. lipnja 2014. u predmetu C-658/11 Europski parlament, uz potporu Komisije, protiv Vijeća Europske unije¹⁷;
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za vojnu mobilnost objavljen 28. ožujka 2018.,
- uzimajući u obzir Zaključke Vijeća o jačanju strateškog partnerstva UN-a i EU-a u pogledu mirovnih operacija i upravljanja krizama: prioriteti za razdoblje 2019. – 2021., koji su usvojeni 18. rujna 2018.,
- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ustavna pitanja,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0052/2019),

Trajno nesigurno i nepredvidljivo sigurnosno okruženje

1. prima na znanje dugotrajno pogoršanje strateškog okruženja Europske unije koja se suočava s mnoštvom izazova koji izravno ili neizravno utječu na sigurnost država

¹⁴ SL C 238, 6.7.2018, str. 89.

¹⁵ SL C 369, 11.10.2018., str. 47.

¹⁶ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0513.

¹⁷ Presuda Suda (veliko vijeće) od 24. lipnja 2014., *Europski parlament / Vijeće Europske unije*, ECLI:EU:C:2014:2025.

članica i njihovih građana, a to su: oružani sukobi i nestabilne države na europskom kontinentu i u njegovoj blizini koji uzrokuju masovna raseljavanja stanovništva i kršenja ljudskih prava od strane transnacionalnih mreža organiziranog kriminala, džihadistički terorizam, kibernetički napadi, hibridne prijetnje i ratovanje protiv europskih zemalja, slabljenje napora koji se ulažu u razoružanje i međunarodnih režima za kontrolu oružja, povećanje prijetnji prirodnim resursima, energetska nesigurnost i klimatske promjene;

2. smatra da su nestabilnost i nepredvidivost na granicama EU-a te u njegovu neposrednom susjedstvu (sjeverna Afrika, Bliski istok, Kavkaz, Balkan, istočno Sredozemlje, ruska agresija protiv Ukrajine i Gruzije itd.), kao i u širem susjedstvu (Sahel, Rog Afrike itd.) istovremeno izravna i neizravna prijetnja sigurnosti kontinenta; naglašava neraskidivu poveznicu između unutarnje i vanjske sigurnosti; potvrđuje da je aktivan angažman u susjedstvu u interesu Europske unije;
3. konstatira da neki globalni akteri (SAD, Kina, Rusija), ali i sve veći broj regionalnih aktera (Turska, Iran, Saudijska Arabija itd.), pokušavaju potvrditi svoju moć na način da kombiniraju jednostrane diplomatske poteze, promjene u savezništvima, destabilizacijske aktivnosti prvenstveno hibridne prirode i povećanje vojnih sposobnosti;
4. ističe sve veću geopolitičku važnost Arktika i njegov utjecaj na sigurnosno stanje u EU-u i šire; potiče EU da radi na dosljednijoj unutarnjoj i vanjskoj politici, strategiji za Arktik i konkretnom akcijskom planu za angažman EU-a na Arktiku, uzimajući u obzir i sigurnosne i geostrateške aspekte; ističe da EU može pridonijeti rješavanju mogućih sigurnosnih i geostrateških izazova;
5. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog općenito destabilizirajućeg ponašanja Turske, uključujući njezine nezakonite aktivnosti u isključivom gospodarskom pojasu/epikontinentalnom pojasu Cipra, čime se krši međunarodno pravo, narušavaju dobrosusjedski odnosi te ugrožavaju mir i stabilnost u ionako nestabilnoj regiji;
6. u tom kontekstu žali zbog činjenice da neki od tih aktera namjerno zaobilaze ili pokušavaju uništiti multilateralne mehanizme, načela Povelje UN-a i relevantne odredbe međunarodnog prava koje su nužne za očuvanje mira; napominje da bi oni mogli postati izravna prijetnja sigurnosti EU-a i ugroziti uspostavljene bilateralne odnose između EU-a i partnerskih zemalja;
7. u svjetlu rješavanja prijetnje širenja nuklearnog oružja, ističe važnost multilateralnih pregovora između EU-a i uključenih strana; apelira na poštovanje nuklearnih ugovora; stoga još jednom poziva na to da se podupre sklapanje novog ugovora kojim bi se zamijenio Sporazum INF te produljenje Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (NPT) tijekom 2020. godine;
8. naglašava da je jačanje važnih odnosa s istočnom i jugoistočnom Azijom ključno za na pravilima utemeljenu, sveobuhvatnu i održivu strategiju EU-a za povezivanje; prima na znanje povećanje vojnih kapaciteta u toj regiji i poziva sve uključene strane da poštuju slobodu plovidbe, da rješavaju nesuglasice mirnim putem te da se suzdrže od poduzimanja jednostranih mjera kako bi promijenile status quo, među ostalim, u Istočnom i Južnom kineskom moru te u Tajvanskom tjesnacu; izražava zabrinutost zbog

toga što uplitanje autokratskih režima u predstojeće opće izbore s pomoću dezinformiranja i kibernetičkih napada predstavlja prijetnju azijskim demokracijama i regionalnoj stabilnosti; ponovno ističe svoju potporu svrhovitom sudjelovanju Tajvana u međunarodnim organizacijama, mehanizmima i aktivnostima;

9. izražava zabrinutost zbog aktivnosti i politika koje provodi Rusija, a koje i dalje destabiliziraju i mijenjaju sigurnosno okruženje; naglašava da je ruska okupacija istočne Ukrajine još u tijeku, da sporazumi iz Minska nisu provedeni, a nezakonito pripojenje i militarizacija Krima i Donbasa se nastavljaju; izražava zabrinutost zbog aktualnih zamrznutih sukoba koje Rusija vodi u Europi (u Moldovi i Gruziji); naglašava potrebu za jedinstvenim stajalištem o politici EU-a u tom kontekstu;
10. i dalje osuđuje rusku vojnu intervenciju i nezakonito pripojenje Krimskog poluotoka; izražava svoju potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine;
11. podsjeća da je važno zajamčiti dosljednost politike EU-a kada je riječ o situacijama koje podrazumijevaju okupaciju ili pripojenje teritorija;
12. napominje da Unija kasni s reagiranjem i prilagodbom, u političkom, diplomatskom i vojnom smislu, na nove krize i na novi međunarodni kontekst; smatra da u specifičnom području obrane nedovoljna ulaganja, manjak sposobnosti i izostanak interoperabilnosti, ali i prije svega politička nesklonost provedbi čvrstih odredbi predviđenih europskim ugovorima te brojnih oblika suradnje među državama članicama, onemogućuju Uniji da ima odlučujuću ulogu u upravljanju vanjskim krizama i da ostvari svoj puni potencijal; nadalje uviđa i naglašava da nijedna zemlja ne može samostalno rješavati sigurnosne izazove na europskom kontinentu i u njegovom neposrednom susjedstvu; traži od Europskog vijeća da glasanje kvalificiranom većinom u području zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) u Vijeću bude politički prioritet kad to UEU dopušta; poziva države članice da osmisle djelotvoran integrirani pristup krizama i sukobima kojim se spajaju civilna i vojna sredstva na najbolji mogući i uravnotežen način; vjeruje da sposobnost Unije da adekvatno reagira na nove krize i sukobe ovisi i o brzini donošenja odluka; napominje da ciljne mjere ograničavanja mogu biti učinkoviti instrumenti, no naglašava da one ne bi trebale utjecati na nedužne osobe te da bi trebale biti u skladu s načelima Povelje UN-a i zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP);
13. pozdravlja priznavanje zajedničkih sigurnosnih interesa i sve veću političku volju država članica Europske unije, kao i preostalih europskih zemalja te europskih institucija, da skupno rade za svoju sigurnost zahvaljujući većim sredstvima za preventivnije, brže, učinkovitije i autonomnije djelovanje; napominje da samo s pomoću kolektivnog pristupa EU može postati snažniji i preuzeti veću odgovornost za vlastitu sigurnost i obranu;
14. naglašava da je najbolje da se na te izazove odgovori zajednički, a ne pojedinačno; smatra da je od ključnog značaja da EU odgovori na te izazove brzo, dosljedno, učinkovito i jednoglasno te u dogovoru sa svim saveznicima, partnerima i drugim međunarodnim organizacijama;
15. uvjeren je da se odgovor na sigurnosne izazove Unije prvenstveno temelji na definiranju i jačanju njezine strateške autonomije, kapaciteta i sposobnosti da u okviru strateških partnerstava surađuje s drugima;

16. naglašava da je strateško partnerstvo između EU-a i NATO-a ključno za rješavanje sigurnosnih izazova s kojima se suočava EU i njegovo susjedstvo; naglašava da strateška autonomija EU-a ne predstavlja izazov za NATO i da ne dovodi u pitanje postojeću sigurnosnu strukturu u Europi; smatra da jača Europa osnažuje NATO i omogućuje EU-u da zajedno s NATO-om prione rješavanju većeg broja globalnih izazova;
17. pozdravlja postignuća u pogledu jačanja ZSOP-a u posljednjih pet godina i poziva Vijeće i Komisiju da nastave razvijati sposobnosti Unije da djeluje kao globalni partner, zastupajući interese europskih građana i pozitivno djelujući u međunarodnim odnosima;
18. pozdravlja i podupire operaciju Atlantska odlučnost i NATO-ovu ojačanu prednju prisutnost na europskom kontinentu i uviđa važnost postrojbi NATO-a u nastojanju da se spriječi daljnja ruska agresija i pruži ključna potpora u slučaju sukoba;
19. priznaje europsko sudjelovanje i podršku u operaciji NATO-a Odlučna potpora u Afganistanu; nadalje, shvaća važnost te misije za stabilnost i sigurnost Afganistana i te regije;

Potreba za razvojem i jačanjem europske strateške autonomije

20. konstatira da je ambicija za postizanjem europske strateške autonomije prvi put iznesena u zaključcima Vijeća od 19. i 20. prosinca 2013. i prvi put prepoznata u okviru dokumenta „Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije”, koji je potpredsjednica Komisije/Visoka predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku predstavila 28. lipnja 2016., u kojemu se europska strateška autonomija utvrđuje kao dugoročni cilj i poziva na postupno usklađivanje i uzajamnu prilagodbu ciklusa nacionalnog planiranja u području obrane i praksi razvoja sposobnosti;
21. smatra da europska strateška autonomija počiva na sposobnosti EU-a da proširi svoju slobodu ocjenjivanja, svoje neovisne operativne kapacitete koji obuhvaćaju vjerodostojne vojne snage, svoje industrijske kapacitete za proizvodnju opreme koja je potrebna njegovim snagama i svoju političku sposobnost da donosi odluke ako okolnosti to zahtijevaju te odražava cilj preuzimanja više odgovornosti za europsku sigurnost kako bi se zaštitili zajednički interesi i vrijednosti, u suradnji s partnerima kad god je to moguće i samostalno kada je to potrebno; naglašava da je energetska sigurnost važan element postizanja strateške autonomije; čvrsto vjeruje da bi europska strateška autonomija trebala uključivati sposobnost raspoređivanja vojnih snaga na periferiji EU-a;
22. također smatra da se europska strateška autonomija prije svega temelji na sposobnosti EU-a da procijeni kriznu situaciju i da donese odluku samostalno, što nužno pretpostavlja neovisan i učinkovit postupak odlučivanja, dostupne evaluacijske instrumente te slobodu analize i djelovanja; također smatra da se europska strateška autonomija temelji na sposobnosti EU-a da djeluje samostalno kada su njegovi interesi ugroženi (područja operacija koja države članice EU-a smatraju prioritetnim) ili u okviru postojeće suradnje; naglašava da je europska strateška autonomija dio multilateralnog okvira kojim se poštuju obveze preuzete u okviru UN-a te se dopunjuju i jačaju savezi i partnerstva u kojima sudjeluje većina država članica; inzistira na tome da strateška autonomija ne sprečava Uniju da dosljedno djeluje samostalno svugdje i svagda;

23. smatra da potvrda europske strateške autonomije ovisi o uspostavi sveobuhvatnog ZVSP-a uz potporu europske obrambene suradnje u tehnološkom, industrijskom i operativnom području te u području kapaciteta; smatra da će samo konkretna i fleksibilna suradnja koja se temelji na pragmatičnim inicijativama dopustiti da se postupno prevladaju poteškoće, uspostavi istinska zajednička strateška kultura i oblikuju zajednički odgovori prilagođeni središnjim sigurnosnim i obrambenim izazovima EU-a;
24. naglašava da države članice trebaju povećati potrošnju u području obrane i težiti cilju od 2 % BDP-a kako bi se povećala strateška autonomija EU-a; smatra da je veće ulaganje u sigurnost i obranu hitno pitanje za države članice i EU te da bi solidarnost i suradnja u području obrane trebale postati pravilo;
25. naglašava da se europska strateška autonomija može stvarno postići samo ako države članice pokažu političku volju, koheziju i solidarnost, što se također posebno odražava u davanju prednosti stjecanju europskih kapaciteta ako oprema zadovoljava najviše standarde te ako je dostupna i konkurentna, kako bi se u isto vrijeme osigurao uzajamni pristup strogo zaštićenim tržištima naoružanja;
26. ponovno ističe da europska strateška autonomija predstavlja legitimnu i potrebnu ambiciju te da mora ostati prioritetni cilj ZVSP-a i europske obrambene politike; naglašava da je njezina praktična i operativna provedba odgovornost i EU-a i država članica;

Postizanje stvarnog napretka radi uspostave europske strateške autonomije

27. smatra da se europska strateška autonomija mora praktično odraziti u vanjskoj i sigurnosnoj politici, industriji, kapacitetima (zajednički programi, ulaganja u obrambene tehnologije) i operacijama (financiranje operacija, izgradnja kapaciteta za partnere, kapaciteti za planiranje i izvršenje misija);
28. smatra da je prikladno težiti restriktivnoj politici izvoza svih vrsta oružja, pa i robe s dvojnog namjenom; apelira na države članice da poštuju Kodeks ponašanja EU-a pri izvozu oružja; ponavlja da sve države članice moraju strogo primjenjivati pravila iz Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008.¹⁸ o izvozu oružja, uključujući strogo pridržavanje drugog mjerila, koje se odnosi na poštovanje ljudskih prava u zemlji konačnoga odredišta;

Misije i operacije u okviru ZSOP-a

29. smatra da se europska obrana u velikoj mjeri temelji na kapacitetu Unije i političkoj volji država članica da na vjerodostojan način vojno interveniraju u vanjskim područjima operacija; smatra da Unija raspolaže znatnim ljudskim, financijskim, tehničkim i vojnim resursima koji joj osiguravaju jedinstveni kapacitet za provođenje vojnih i civilnih operacija te brzo i preventivno odgovaranje na buduće sigurnosne izazove, primjerice posredstvom aktivnih misija za očuvanje mira;
30. naglašava da od donošenja Globalne strategije EU-a 2016. naovamo širenje regionalnih

¹⁸ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme, (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

i lokalnih sukoba, između ostalog u blizini neposrednog susjedstva EU-a, predstavlja mnoge izazove za sigurnost Unije s obzirom na to da se učinak tih sukoba često osjeća i drugdje; u tom pogledu smatra da bi Unija trebala postati snažniji akter u upravljanju krizama, rješavanju sukoba i očuvanju mira, kad god je moguće u suradnji s drugim regionalnim i međunarodnim organizacijama poput UN-a i Afričke unije te u skladu sa svojim obvezama u pogledu multilateralizma, ali i samostalno kada situacija to zahtijeva;

31. potiče Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) i države članice da uvedu dalekosežniji pristup planiranju i razvoju sposobnosti te da predvide buduće potrebe za odlučnim odgovorom EU-a na krize i sukobe;
32. napominje da je Unija trenutačno prisutna na tri kontinenta, gdje je raspoređeno 16 civilnih ili vojnih misija (deset civilnih i šest vojnih, od kojih su tri izvršne, a tri neizvršne misije); prepoznaje njihov doprinos miru te međunarodnoj sigurnosti i stabilnosti; naglašava da njihovu provedbu mora pratiti preobrazba odabranih instrumenata utvrđenih u Ugovoru iz Lisabona koji se provode posljednjih godina u cilju povećanja njihove učinkovitosti i sigurnosti građana EU-a; zalaže se za to da se učinkovitost misija ZSOP-a poboljša postizanjem cilja od 70 % u pogledu upućenog osoblja te poziva države članice da daju veće doprinose;
33. pozdravlja uključivanje Europskog revizorskog suda u reviziju misija i operacija ZSOP-a te ga potiče da izradi dodatna tematska izvješća o drugim misijama i operacijama;
34. potiče države članice i europske strukture da zadrže prioritarnu i visoku razinu predanosti u Africi; stoga pozdravlja odluku Vijeća iz srpnja 2018. o produljenju mandata misije vojnog osposobljavanja u Srednjoafričkoj Republici (EUTM RCA) za dvije godine i namjeru Vijeća da pokrene civilnu misiju kao dopunu vojnoj komponenti; napominje da su ta nedavna zbivanja pozitivan znak ponovnog angažmana država članica, no ističe da je situacija u pogledu sigurnosti i ljudskih prava u toj zemlji i dalje vrlo problematična;
35. naglašava globalni angažman Unije u Sahelu i Rogu Afrike kroz šest civilnih (EUCAP Mali, EUCAP Niger, EUCAP Somalija) i vojnih misija (EUTM Mali, EUTM Somalija, ATALANTA); pozdravlja i potiče napore uložene u regionalizaciju funkcioniranja civilnih misija u Sahelu s obzirom na sigurnosne izazove koji nadilaze granice država u kojima se provode europske misije; nadalje, pozdravlja potporu EU-a operaciji snaga G5 Sahel; s tim u vezi kritizira činjenicu da ESVD nije iznio prikladne pokazatelje za praćenje rezultata misija EUCAP Niger i EUCAP Mali te da praćenje i procjena aktivnosti misija nisu adekvatno provedeni te da u njima nisu uzete u obzir moguće posljedice;
36. zabrinut je zbog pogoršanja situacije u Burkini Faso i njezinih geopolitičkih posljedica za regiju Sahel i zapadnu Afriku, što bi moglo opravdati slanje civilne i/ili vojne misije radi jačanja upravljanja sektorom sigurnosti, poštovanja ljudskih prava i ponovne uspostave povjerenja ljudi u njihove sigurnosne snage;
37. ponovno ističe stratešku važnost zapadnog Balkana za sigurnost i stabilnost EU-a; naglašava da je potrebno poboljšati angažman, integraciju i koordinaciju EU-a u regiji, među ostalim, preko mandata misija EU-a u okviru ZSOP-a; ponovno naglašava da je cilj politike EU-a za zapadni Balkan da se zemlje u toj regiji usklade s pravnom

stečevinom EU-a i da im se pomogne u procesu pristupanja, čime bi se unaprijedilo upravljanje mirom i stabilnošću za cijelu Europu;

38. ponovno ističe stratešku važnost istočne Europe i zapadnog Balkana za stabilnost i sigurnost EU-a te naglašava da je potrebno usmjeriti politički angažman EU-a na te regije te ga ojačati, među ostalim, preko snažnog mandata za misije EU-a u okviru ZSOP-a;
39. naglašava ključnu ulogu operacije EUFOR Althea u Bosni i Hercegovini za napredak prema miru i sigurnosti te njihovo očuvanje u zemlji i regiji; pozdravlja zaključke Vijeća iz listopada 2019. u kojima se podupire kontinuirana prisutnost europskih vojnih snaga u Bosni i Hercegovini;
40. poziva na brzu i učinkovitu provedbu pakta o civilnim misijama, koji su Vijeće i države članice usvojile u studenom 2018. u cilju jačanja kapaciteta civilnog ZSOP-a kako bi se postigao dogovoren broj zaposlenih i kako bi misije postale fleksibilnije i operativnije, što je preduvjet za učinkovito i vjerodostojno djelovanje EU-a na terenu; apelira na države članice da provedu pouzdan godišnji pregled s pomoću kojega bi se ocijenio napredak u provedbi pakta za civilni ZSOP te podržala daljnja profesionalizacija civilnih misija ZSOP-a u razdoblju nakon 2023., uključujući mjere kojima bi se osiguralo da svi uključeni akteri snose odgovornost za rezultate misija; poziva države članice da što prije preko pilot-projekta iskušaju nedavno uveden koncept specijaliziranih terenskih timova te da ga iskoriste kako bi tijekom ograničenog razdoblja stavile na raspolaganje specijalizirane sposobnosti, uklonile postojeće nedostatke u sposobnostima te ocijenile iskustvo iz prvih raspoređivanja;
41. ističe da je 10 civilnih misija ZSOP-a s visokom dodanom vrijednošću za mir i sigurnost trenutačno raspoređeno u susjedstvu EU-a, točnije u Africi i na Bliskom istoku, zapadnom Balkanu i u istočnoj Europi;
42. naglašava da provedba pakta za civilni ZSOP ne bi trebala biti posljednji stadij u jačanju civilnog ZSOP-a;
43. međutim, primjećuje da je općenita učinkovitost misija i operacija ZSOP-a dovedena u pitanje postojanim strukturnim slabostima i sve većom nevoljkošću država članica i europskih institucija da te misije i operacije učine otpornijima, kako u pogledu ljudskih resursa tako i u pogledu mandata te poziva na stvaranje zajedničkog europskog rješenja za te probleme; konstatira da su vojne operacije ZSOP-a sve češće usmjerene na obuku vojnih snaga (EUTM) bez izvršne dimenzije i unatoč tome što je rad osoblja u misijama EUTM-a dragocjen, napominje da tako uspostavljenje jedinice zbog ograničenja u pogledu obuke i naoružanja ne mogu djelovati na odgovarajući način i da nisu sposobne suprotstaviti se džihadističkom terorizmu i oružanim pobunama;
44. žali zbog činjenice da potreba za postizanjem zajedničke političke volje znači da se postupci odlučivanja i provedbe odvijaju posve različitim brzinama; podsjeća da je, u posljednje vrijeme, vrlo mali broj vojnih operacija bio izvršne naravi jer postupci donošenja odluka nisu mogli nadoknaditi nedostatak političke volje te u tom pogledu poziva države članice da, kada su suočene s krizom, pronađu političku volju i aktivno iskoriste strukture i postupke ZSOP-a kako bi se misije raspoređivale na brži, fleksibilniji i koherentniji način; poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika da Parlamentu objasni što je u pozadini ovog očito novog instrumenta za upravljanje

krizom, odnosno pokretanje minimisija u skladu s člankom 28. UEU-a;

45. naglašava nedostatak fleksibilnosti u administrativnim i proračunskim postupcima, čime se nanosi znatna šteta osoblju koje se šalje na teren;
46. naglašava potrebu za redovitim ocjenjivanjem misija i operacija kako bi se poboljšala njihova učinkovitost; poziva ESVD i Komisiju da uspostave mandate, proračune, pravila vojnog djelovanja i operativne postupke koji odgovaraju predmetnim operacijama i da predvide izlaznu strategiju; u tom pogledu apelira na redovitiju razmjenu informacija i održavanje savjetovanja s mjerodavnim parlamentarnim odborima prije, tijekom i nakon misija te poziva odbore da svoje misije i izaslanstva šalju u područja u kojima se provode misije i operacije ZSOP-a; inzistira na tome da Europski parlament, zajedno s nacionalnim parlamentima, dobije snažniju ulogu u vezi sa ZSOP-om kako bi se zajamčio parlamentarni nadzor nad ZSOP-om i njegovim proračunom;
47. ističe važnost organiziranja i provedbe zajedničkih programa osposobljavanja i vježbi između europskih oružanih snaga, kao i usporednih i koordiniranih vježbi EU-a i NATO-a, čime bi se promicala organizacijska, proceduralna i tehnička interoperabilnost i vojna mobilnost u cilju što bolje pripreme misija, jamčenja komplementarnosti, izbjegavanja nepotrebnog dupliciranja i suočavanja sa širokim spektrom konvencionalnih i nekonvencionalnih prijetnji; u tom pogledu pozdravlja Europsku inicijativu za razmjenu mladih vojnih časnika (Vojni Erasmus – EMILYO), kojom upravlja Europska akademija za sigurnost i obranu te kojom se želi omogućiti nacionalnim ustanovama za vojno obrazovanje i osposobljavanje da istraže mogućnosti za kvantitativnu i kvalitativnu razmjenu znanja i vještina; pozdravlja priznanje da nema sigurnosti bez žena i naglašava važnost sudjelovanja žena u pregovorima i misijama;
48. ističe da je nedostatak opreme opetovani problem s kojim se oružane snage država u kojima intervenira Europska unija suočavaju, što predstavlja prepreku uspješnom provođenju misija osposobljavanja; napominje da je teško pravodobno osigurati odgovarajuću opremu, posebno zbog kompliciranih postupaka javne nabave; mišljenja je da dugoročno neće biti moguće ostvariti pozitivne rezultate u pogledu obuke i savjetovanja u korist vojski trećih zemalja bez mogućnosti da se te napore poprati korisnim i koordiniranim programima pružanja opreme; pozdravlja inicijativu „Izgradnja kapaciteta za sigurnost i razvoj”, koja je 2017. dovela do revizije Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru („ICSP+”) radi financiranja obuke i pružanja nevojne opreme oružanim snagama trećih zemalja; napominje da su do danas u Maliju, Srednjoafričkoj Republici i Burkini Faso provedena tri projekta; ističe veliku potražnju lokalnog stanovništva za potporom u području osposobljavanja i nabave opreme;
49. žali zbog problema kod konstituiranja snaga, posebno pri pokretanju vojnih misija; ističe da se misija EUTM Somalija muči s okupljanjem potrebnih snaga; napominje da je na posljednjoj općoj konferenciji o konstituiranju snaga od 4. lipnja 2019. spomenut mogući neuspjeh misije zbog nedostatka osoblja; napominje da vojne operacije EU-a koje su u tijeku u prosjeku obuhvaćaju tek desetak država članica; naglašava da su stručnost, profesionalnost i posvećenost osoblja na terenu ključni elementi uspjeha misije; poziva države članice da se više posvete kvaliteti osoblja raspoređenog u misijama te da povećaju popunjenost radnih mjesta dodijeljenih misijama;

50. poziva Vijeće da objasni zašto određene misije i dalje traju iako su već ostvarile svoju ograničenu vojnu ili civilnu svrhu; smatra potrebnim da se provede evaluacija svih aktualnih misija radi utvrđivanja onih koje su i dalje relevantne; zauzima stajalište da bi EU svoje napore trebao usmjeriti na misije u kojima ima najveću dodanu vrijednost; zalaže se za donošenje i pridržavanje objektivnih kriterija na temelju kojih se može procijeniti ta dodana vrijednost i odlučiti o tome hoće li se misija provesti;
51. prima na znanje odluku od 26. rujna 2019. o produljenju pomorske operacije EU-a na Sredozemlju (EUNAVFOR MED Sophia) za šest mjeseci do 31. ožujka 2020.; duboko žali zbog nastavka obustave pomorske prisutnosti; naglašava hitnu potrebu postizanja dogovora među državama članicama i apelira na ponovnu uspostavu pomorskih kapaciteta i potpunu provedbu mandata;
52. smatra da je pitanje financiranja misija i operacija ZSOP-a ključno za održivost te politike; ističe važnost preispitivanja mehanizma Athena radi povećanja djelotvornosti financijskog mehanizma vojnih operacija i misija ZSOP-a; stoga pozdravlja prijedlog potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice, uz potporu Komisije, o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći kojim bi se financirali dijelovi troškova obrambenih aktivnosti EU-a, napose zajednički troškovi vojnih operacija ZSOP-a i izgradnja vojnih kapaciteta partnera; nada se da će države članice brzo postići dogovor kako bi se taj instrument uspostavio; ističe važnost fleksibilnijih financijskih pravila Unije kako bi se poboljšala njezina sposobnost da odgovori na krize te potpomogla provedba postojećih odredbi Ugovora iz Lisabona; poziva države članice i Komisiju da razmisle o fleksibilnom mehanizmu koji će državama članicama koje žele sudjelovati u određenoj misiji ZSOP-a pomoći u pokrivanju troškova, čime će im se olakšati donošenje odluke o pokretanju ili jačanju misije; napominje da je taj instrument u potpunosti u skladu s ciljevima EU-a u pogledu strateške autonomije u operativnom području;
53. poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika da se o svim aspektima i temeljnim pitanjima u vezi sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom redovito savjetuje s Europskim parlamentom; u tom smislu smatra da je potrebno savjetovati se s Parlamentom prije no što se donesu odluke o strateškom planiranju misija ZSOP-a, o izmjenama njihova mandata i o mogućnosti njihova okončanja;
54. podržava uspostavu službe za vojno planiranje i provođenje (MPCC) za izvršne misije, koja omogućuje provođenje svih vojnih operacija ZSOP-a; poziva na pojačanu suradnju između MPCC-a i komplementarnih civilnih kapaciteta; upozorava na problem zapošljavanja i raspolaganja sredstvima, koji otežava postizanje potpune učinkovitosti MPCC-a; poziva ESVD da MPCC iz virtualnog subjekta s višenamjenskim radnim mjestima pretvori u snažno vojno tijelo koje može planirati i izvršavati čitav spektar vojnih operacija predviđenih člankom 43. stavkom 1. UEU-a;
55. prima na znanje neuspjeh borbenih skupina EU-a koje od svoje uspostave 2007. dosad nisu raspoređene i samo su iskorištene za transformaciju europskih oružanih snaga, posebno zbog suzdržanosti država članica, složenosti provedbe i njihova financiranja, što je u suprotnosti s početnim ciljem brzine i učinkovitosti; smatra da bi sustav borbenih skupina EU-a trebalo restrukturirati, nastaviti razvijati u političkom smislu i osigurati učinkovito financiranje kako bi postao funkcionalan, iskoristiv, brz i učinkovit; poziva na ponovnu procjenu i oživljavanje projekta borbenih skupina na

temelju stečenog iskustva;

56. ističe da klauzula o uzajamnoj pomoći (članak 42. stavak 7. UEU-a), na koju se pozvalo jednom, i to u slučaju oružanog napada na teritoriju države članice, svjedoči o solidarnosti među državama članicama; napominje, međutim, da uvjeti za aktivaciju članka i uvjeti zatražene pomoći nikad nisu bili jasno definirani; poziva na donošenje preciznih smjernica kojima bi se pružio jasno definiran okvir za buduću aktivaciju i operativniju provedbu tog instrumenta, za dodatnu raspravu o iskustvu pozivanja na tu pravnu klauzulu i za zajedničke napore za pojašnjenje njezina područja primjene;
57. podsjeća da se klauzulom solidarnosti (članak 222. UFEU-a) Uniji i državama članicama također daje mogućnost pružanja pomoći drugoj državi članici koja je pretrpjela teroristički napad ili prirodnu katastrofu odnosno katastrofu izazvanu ljudskim djelovanjem; podsjeća da se u Strategiji Europske unije za kibersigurnost iz 2013. navodi da bi naročito ozbiljan kiberincident ili napad mogao biti dovoljan razlog da se država članica pozove na klauzulu solidarnosti EU-a (članak 222. UFEU-a); podsjeća da se Odlukom Vijeća 2014/415/EU o aranžmanima Unije za provedbu klauzule solidarnosti utvrđuje da klauzula solidarnosti zahtijeva od Unije da pokrene sve instrumente koji su joj na raspolaganju, uključujući strukture razvijene u okviru ZSOP-a; poziva države članice da u budućnosti razmotre aktivaciju klauzule solidarnosti;
58. uvjeren je da provedba misija i operacija ZSOP-a mora biti popraćena fleksibilnim instrumentima kako bi se olakšala sposobnost EU-a i njegovih država članica da djeluju u cilju postizanja europske strateške autonomije u korist stabilnosti europskog kontinenta; s tim u vezi naglašava učinkovitost modularnih, polivalentnih i istinski operativnih zapovjednih struktura poput Europskih vojnih snaga (Eurocorps); napominje da su se misije tog glavnog stožera uspješno proširile i diversificirale: Europske vojne snage su između 2015. i 2018. četiri puta raspoređene u okviru misija EU-a za osposobljavanje u Maliju i Srednjoafričkoj Republici (EUTM Mali i EUTM RCA); poziva države članice i Komisiju da slijede taj primjer fleksibilne i operativne suradnje koja je već dokazala svoju korisnost i učinkovitost;
59. očekuje od Unije da učinkovito iskoristi sve postojeće političke instrumente ZVSP-a i ZSOP-a u područjima diplomacije, suradnje, razvoja, humanitarne pomoći, upravljanja sukobima i održavanja mira; podsjeća na to da vojni i civilni instrumenti ZSOP-a ni u kojem slučaju ne mogu biti jedino rješenje za sigurnosna pitanja te da bi se trebao zauzeti „integrirani pristup”; smatra da će samo upotreba svih tih instrumenata na temelju tog „integriranog pristupa” pružiti potrebnu fleksibilnost za učinkovito ostvarivanje najambicioznijih sigurnosnih ciljeva;
60. podsjeća da je rješavanje sukoba uspješnije kada se pritom poštuju rodni paritet i rodna ravnopravnost; poziva na povećanje sudjelovanja žena i broja žena na rukovodećim položajima u tim misijama te na sustavniju integraciju rodne perspektive u misije ZSOP-a i aktivno doprinošenje provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti; poziva ESVD i države članice da poduzmu ambiciozne korake u cilju povećanja zastupljenosti žena među međunarodnim stručnjacima na svim razinama misija i operacija ZSOP-a, po mogućnosti u okviru posebnog akcijskog plana ili ciljanih poticaja i planiranja karijere za žene ili mehanizama zapošljavanja kojima se osigurava bolja zastupljenost;

61. poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika da se redovito savjetuje s Europskim parlamentom o hitnim pitanjima povezanim s provedbom ZSOP-a; smatra da bi potpredsjednik Komisije/Visoki predstavnik ili odgovarajući službenik ESVD-a s izravnim nadzorom nad zapovjednim strukturama ZSOP-a, uključen u osmišljavanje, provedbu i ocjenu aktualnih civilnih i vojnih operacija, bez odgode trebali obavještavati Parlament o važnim promjenama u strukturama tih operacija, posebno u pogledu njihove općenite prirode, mandata, trajanja ili prijevremenog završetka;
62. naglašava sve veću i ključnu ulogu žena u mirovnim misijama te u sigurnosnoj i obrambenoj politici te poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da započne dijalog s Parlamentom o instrumentima koje treba uvesti i mjerama koje treba poduzeti;
63. naglašava potrebu za daljnjim razvojem parlamentarnog i demokratskog karaktera i dimenzije ZSOP-a; vjeruje da učinkovit ZSOP koji je prikladan za sigurnosne izazove u 21. stoljeću mora pratiti snažna komponenta parlamentarnog nadzora i visoki standardi transparentnosti i na nacionalnoj razini i na razini EU-a; mišljenja je da snažnija parlamentarna dimenzija ZSOP-a odražava zahtjeve građana EU-a za sigurnost, mir i veću suradnju među državama članicama u području sigurnosti i obrane;

Kapaciteti i industrija

64. naglašava da se jačanje europske strateške autonomije nužno temelji na povećanju kapaciteta država članica i njihovih proračuna za obranu te jačanju europske obrambene tehnološke i industrijske baze;
65. napominje da su obrambena i svemirska industrija suočene s nezapamćenom globalnom konkurencijom i velikim tehnološkim izazovima povezanim s naprednim tehnologijama (robotika, umjetna inteligencija, kiberte tehnologija itd.);
66. pozdravlja obrat trenda kada je riječ o smanjenju proračuna za obranu; u tom pogledu poziva države članice da pametno ulože dodatna sredstva u programe suradnje; smatra da bi tu promjenu trebalo podupirati i poticati na razini EU-a; potiče države članice da povećaju svoju potrošnju u području obrane na 2 % BDP-a;
67. pozdravlja nedavne napore institucija i država članica EU-a koji su uslijedili nakon objave Globalne strategije EU-a za davanje novog zamaha postojećim instrumentima ZSOP-a te za potpunu provedbu odredbi Ugovora iz Lisabona; naglašava da se te obećavajuće ambicije sada moraju konsolidirati i pratiti konkretnim djelovanjem kako bi se učinkovito doprinijelo sigurnosti europskog kontinenta i njegova neposrednog susjedstva;
68. sa zadovoljstvom prima na znanje prijedlog Komisije od 2. svibnja 2018. o stvaranju proračunske linije od 13 milijardi EUR za obrambenu suradnju u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (VFO), kojom bi se poduprlo zajedničko istraživanje u području obrane i razvoj sposobnosti; napominje da je taj prijedlog, koji odražava dosad nezabilježen angažman Komisije, predmet jednoglasnog dogovora država članica u okviru sljedećeg VFO-a i naknadnog odobrenja Europskog parlamenta;
69. pozdravlja prijedlog Komisije iz lipnja 2017. o uspostavi Europskog fonda za obranu kojim bi se koordinirala, nadopunila i pojačala nacionalna ulaganja u obranu, potaknula

suradnja među državama članicama kako bi se razvile najsuvremenije i interoperabilne obrambene tehnologije i oprema te pružila potpora inovativnoj i konkurentnoj europskoj obrambenoj industriji diljem Unije, u što se ubrajaju i prekogranična mala i srednja poduzeća; napominje da je taj prijedlog prva inicijativa za koju se sredstva Zajednice koriste za izravnu potporu zajedničkim obrambenim projektima EU-a koji počivaju na suradnji; uviđa da je to velik iskorak u europskoj obrani, i politički i industrijski; napominje da bi se Europskim fondom za obranu moglo doprinijeti financiranju istraživanja i razvoja strukturnih projekata kao što su europski zračni borbeni sustav budućnosti, oklopna vozila, teški nosači zrakoplova ili europska proturaketna obrana, kao i projekti malih i srednjih razmjera kojima se stvaraju inovativna obrambena rješenja okrenuta budućnosti; pozdravlja program rada pripremnog djelovanja za 2019. na temelju kojeg će se izdvojiti 25 milijuna EUR za istraživanje nadmoći u elektromagnetskom spektru i budućih disruptivnih obrambenih tehnologija, što su dva ključna aspekta za dugoročno održavanje europske tehnološke neovisnosti; pozdravlja i činjenicu da je Komisija u ožujku 2019. donijela prvi Europski program industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP), kojim je predviđeno sufinanciranje u visini od 500 milijuna EUR za zajednički razvoj obrambenih kapaciteta tijekom 2019./2020., i objavila devet poziva na podnošenje prijedloga za 2019., među ostalim i za Eurodrone, ključnu sposobnost za stratešku autonomiju Europe; naglašava da će 2020. uslijediti dvanaest dodatnih poziva na podnošenje prijedloga kojima će se obuhvatiti prioritetna pitanja u svim poljima (zračnom, kopnenom, pomorskom, kibernetičkom i svemirskom); uviđa vezu između odluka o nabavi koje danas donose države članice i perspektiva za industrijsku i tehnološku suradnju u okviru Europskog fonda za obranu;

70. pozdravlja efektivnu provedbu stalne strukturirane suradnje (PESCO) kao ključnog koraka prema boljoj suradnji u području sigurnosti i obrane među državama članicama; naglašava da je ta odredba, uvedena Ugovorom iz Lisabona 2009. (članak 46. UEU-a), pravno obvezujuća i sadrži skup ambicioznih obveza kako bi se europskim zemljama koje to žele omogućilo da brže napreduju u zajedničkim projektima u području obrane; prepoznaje potencijalnu ulogu PESCO-a u strukturiranju europske potražnje; napominje da se znatan broj projekata koji ispunjavaju uvjete EDIDP-a razvija u okviru PESCO-a, a pritom mogu imati koristi i od viših stopa bespovratnih sredstava; podržava potpunu usklađenost između projekata PESCO-a i Europskog fonda za obranu;
71. ističe ključnu važnost usklađivanja PESCO-a s Koordiniranim godišnjim preispitivanjem u području obrane (CARD), započetim 2017., i Europskim fondom za obranu, radi poboljšanja obrambenih sposobnosti država članica i optimiranja proračunskih rashoda u tom području; ponovno kritizira činjenicu što u pitanjima obrambene sigurnosti nije bilo riječi o opravdanju mjera iz strateške perspektive; u tom pogledu poziva Vijeće i Komisiju da zajedno s Europskim parlamentom sastave bijelu knjigu EU-a o sigurnosti i obrani kao međuinstitucijski sporazum i strateški dokument o obrambenoj industriji za razdoblje 2021. – 2027.; naglašava da bi novi projekti trebali biti dio Plana za razvoj sposobnosti, čime će se poboljšati suradnja među državama članicama kako bi se u okviru Europske obrambene agencije prevladala razlika u kapacitetima; smatra da bi CARD trebao učinkovito doprinijeti usklađivanju i komplementarnosti ulaganja i sposobnosti nacionalnih oružanih snaga, čime bi se zajamčila strateška i operativna autonomija Unije i državama članicama omogućilo da učinkovitije ulažu u obranu;
72. pozdravlja punu koordinaciju plana za razvoj kapaciteta Europske obrambene agencije i

provedenog planiranja kapaciteta, što svjedoči o široko raširenoj interoperabilnosti među vojskama europskih država koje su članice NATO-a;

73. naglašava važnost vojne mobilnosti; pozdravlja prijedlog Komisije da se u sljedećem VFO-u za projekte vojne mobilnosti dodijeli 6,5 milijardi EUR; naglašava da je razvoj stvarne vojne mobilnosti u interesu i EU-a i NATO-a; izražava zadovoljstvo činjenicom da je ovaj projekt dio PESCO-a; ističe da se vojna mobilnost suočava s dvama izazovima: pojednostavnjenjem postupaka i povećanjem infrastrukture; ističe da kolektivna sigurnost i obrana država članica EU-a te njihova sposobnost da interveniraju u kriznim situacijama u inozemstvu suštinski ovise o sposobnosti da se savezničke postrojbe i civilno osoblje za upravljanje krizama te materijal i oprema slobodno i brzo kreću preko njihovih teritorija te izvan EU-a; ističe da je vojna mobilnost strateški instrument koji će EU-u omogućiti da efikasno provodi svoje sigurnosne i obrambene interese, uz komplementarnost s naporima drugih organizacija kao što je NATO;
74. dovodi u pitanje spori početak 34 projekta u sklopu PESCO-a i kašnjenja pri otvaranju trećeg kruga od 13 projekata, s obzirom na to da u ovom trenutku nijedan nije aktivan te ističe potrebu da se utvrde konkretni rokovi za isporuku projekata i jasniji pregled pretpostavljenih krajnjih rezultata; napominje da će 2019. samo četiri projekta doseći svoj početni operativni kapacitet; ističe nedostatak ambicije i domašaja nekih projekata, koji ne omogućuju ispravljanje najočitijih propusta u kapacitetima, posebno onih projekata iz prvog kruga, koji se prije svega odnose na kapacitete u što je moguće više država članica; poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika da odmah obavijesti Parlament o projektima u okviru PESCO-a koji će se prijevremeno prekinuti i razlozima za to; napominje da željeno uključivanje sudjelovanja u projektima u okviru PESCO-a ne bi trebalo ugroziti velike ambicije država članica sudionica; smatra da sudjelovanje trećih zemalja i tijela trećih zemalja u projektima u okviru PESCO-a mora biti podložno strogim uvjetima koji su ustanovljeni na samom početku te imati uporište u postojanom i stvarnom reciprocitetu; u tom pogledu skreće pozornost na prava Europskog parlamenta koja proizlaze iz presude Suda Europske unije u predmetu C-658/11; poziva države članice da predstave projekte sa strateškom europskom dimenzijom, čime bi se ojačala europska obrambena tehnološka i industrijska baza kako bi se izravno odgovorilo na operativne potrebe europskih oružanih snaga;
75. poziva Vijeće da usvoji stajalište Parlamenta o članku 5. buduće uredbe o Europskom fondu za obranu; naglašava da postupak u vezi s Europskim fondom za obranu treba privesti kraju bez odgađanja; podsjeća da taj instrument još nije konačno odobren, nego je postignut tek djelomičan politički dogovor u travnju 2019.; ističe da je važno zadržati stajalište Europskog parlamenta o iznosu sredstava za taj Fond, otvaranju trećim zemljama i uspostavi primjerene politike intelektualnog vlasništva povezane sa sigurnošću i obranom kako bi se zaštitili rezultati istraživanja; poziva Komisiju da sudjelovanje trećih zemalja uvjetuje recipročnim otvaranjem tržišta naoružanja; u tom pogledu skreće pozornost na izrazito osjetljivu i stratešku narav istraživanja u području obrane, kako za industrijsku konkurentnost tako i za stratešku autonomiju EU-a; poziva na to da se u obzir uzmu početna iskustva iz provedbe EDIDP-a, naročito u vezi s primjenom izuzeća za subjekte koji zadovoljavaju uvjete, pilot-projekta i pripremnog djelovanja EU-a za istraživanja u području obrane; traži da države članice uvijek budu potpuno uključene u postupak odlučivanja s obzirom na to da su one konačni klijenti obrambenih industrija, kako bi se zajamčilo da programi odgovaraju strateškim

potrebama ZSOP-a i država članica; smatra da će uspjeh Europskog fonda za obranu ovisiti o njegovoj sposobnosti za zadovoljavanje specifičnih obrambenih potreba država sudionica, za promicanje obrambene opreme i snaga koje se mogu rasporediti i za jamčenje dostatnih proračunskih sredstava, uz istovremeno izbjegavanje dupliciranja industrijskih vještina te dopunu nacionalnih ulaganja u obranu, uz izbjegavanje povećanja složenosti provedbe programa u suradnji te temeljenje na zajedničkoj standardizaciji i interoperabilnosti naoružanja i vojne opreme EU-a; smatra da je razvoj europske obrambene industrije reguliranjem pristupa projektima koje Fond financira od strane subjekata pod nadzorom trećih strana u potpunosti u skladu s europskim ambicijama za stratešku autonomiju te da on nije u suprotnosti sa sigurnosnim i obrambenim interesima EU-a i njegovih država članica;

76. nada se da odluke o sudjelovanju trećih strana u projektima u okviru PESCO-a ni u kojem slučaju neće dovesti u pitanje uvjete dogovorene u pregovorima o Europskom fondu za obranu i EDIDP-u s obzirom na naglašeni karakter europske dodane vrijednosti prisutan u financiranju tih programa;
77. naglašava stratešku dimenziju svemirskog sektora za Europu, smatra da ambiciozna svemirska politika može učinkovito doprinijeti jačanju ZSOP-a i naglašava potrebu za napretkom u razvoju tehnologija s civilnim i vojnim primjenama kojima se može osigurati europska strateška autonomija; pozdravlja što je u sljedeći VFO uvršten Komisijin prijedlog uredbe o uspostavljanju svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program, koji za cilj ima poticanje vodeće uloge EU-a u području svemira; ponavlja svoj prijedlog da se taj program financira u iznosu do 16,9 milijardi EUR; pozdravlja postignuti napredak na razini satelitskih usluga EU-a (Galileo, Copernicus, EGNOS); naglašava činjenicu da Unija, želi li donositi odluke i imati operativnu autonomiju, mora imati odgovarajuće satelitske kapacitete na području prostornih snimaka, prikupljanja obavještajnih podataka, komunikacija i nadzora svemira; ističe da je od presudne važnosti da EU ima autonoman pristup svemiru; smatra da usluge koje se temelje na svemirskoj tehnologiji trebaju biti potpuno operativne kako bi se pružila podrška misijama i operacijama ZSOP-a s pomoću satelitskih snimki visoke rezolucije; naglašava potrebu za financiranjem u okviru Europskog fonda za obranu industrijskih projekata sa svemirskom dimenzijom u kojima Unija može ostvariti stvarnu dodanu vrijednost;
78. naglašava da je satelitska komunikacija bitan element za obranu, sigurnost, humanitarnu pomoć, hitne intervencije na krize i diplomatsku komunikaciju te da je ona od ključne važnosti za civilne misije i vojne operacije; pozdravlja novu inicijativu o državnim satelitskim komunikacijama (GOVSATCOM), kojom će se znatno doprinijeti jačanju strateške autonomije Unije tako što će se državama članicama pružiti zajamčen pristup sigurnim satelitskim telekomunikacijama;
79. poziva na hitnu analizu moguće civilne upotrebe geoprostornih kapaciteta Satelitskog centra Europske unije; smatra da bi se izuzev sigurnosnih razloga satelitske kapacitete EU-a trebalo koristiti kao potporu aktivnostima EU-a i država članica u praćenju migracija, poljoprivredi, upravljanju šumama, traženju prirodnih resursa, sigurnosti granica, praćenju stanja leda i mnogim drugima;
80. ističe da je svemirska infrastruktura osjetljiva na interferencije i napade te na cijeli niz drugih prijetnji, među kojima su i sudari sa svemirskim otpadom i drugim satelitima;

ponovno ističe važnost osiguravanja ključne infrastrukture i komunikacija te razvoja otpornih tehnologija; stajališta je da je potrebno raditi na izgradnji kapaciteta za suočavanje s novim prijetnjama u području svemira i pozdravlja prijedlog Komisije da se u okviru svemirskog programa ojačaju sustavi za nadzor i praćenje u svemiru koji su trenutačno na snazi;

81. ističe da danas sve veći broj sila ima vojne kapacitete u svemiru; podsjeća da je u međunarodnom pravu uspostavljeno načelo demilitariziranog svemira; napominje, međutim, da se neke sile ne drže tog načela i da podnose prijedlog zakona o osnivanju zasebnih u cijelosti naoružanih svemirskih snaga i svemir definiraju kao poprište oružanih sukoba; smatra da Unija mora osuditi tu tendenciju prema militarizaciji svemira te uvođenje sustava za odvracanje u svemiru koji su namijenjeni za snažan udar na svemirske kapacitete protivnika, s obzirom na to da je takav razvoj događaja simptom strateške nestabilnosti;
82. smatra da bi buduća Glavne uprave Komisije za obranu i svemir trebala razmotriti mogućnosti sinergije između europskih svemirskih programa i europskog obrambenog akcijskog plana iz studenog 2016., kako bi se zajamčila dosljednost u tom strateškom području;
83. uvjeren je da Unija ima ključan interes za stvaranje sigurnog i otvorenog pomorskog okruženja koje omogućuje slobodan prolaz robe i ljudi; naglašava da je sloboda plovidbe od presudne važnosti i da ne smije biti narušena; prima na znanje da je većina strateške imovine, ključne infrastrukture i kapaciteta u rukama država članica te da je njihova spremnost za poboljšanje suradnje od presudne važnosti za europsku sigurnost; ponovno potvrđuje ulogu Unije kao globalnog faktora pomorske sigurnosti i stoga naglašava važnost razvoja relevantnih civilnih i vojnih sposobnosti; u tom pogledu pozdravlja usvajanje revidiranog akcijskog plana strategije pomorske sigurnosti EU-a u lipnju 2018.;
84. smatra da su EU i njegove države članice suočeni s dosad neviđenom prijetnjom u obliku kibernetičkih napada, kao i u obliku kiberkriminala i terorizma od strane državnih i nedržavnih aktera; naglašava da kibernetički incidenti često imaju prekogranični karakter i da se stoga odnose na više od jedne države članice EU-a; smatra da su kibernetički napadi sami po sebi prijetnja za koju je potreban odgovor na razini EU-a, uključujući zajedničke sposobnosti analitičke podrške; potiče države članice da si međusobno pružaju pomoć u slučaju kibernetičkih napada usmjerenog na jednu od njih;
85. smatra da, ne samo da je ključno da EU i NATO nastave s razmjenom informacija obavještajnih službi, nego bi trebali unaprijediti tu razmjenu kako bi se omogućilo formalno utvrđivanje odgovornih za kibernetičke napade, a slijedom toga i nametanje restriktivnih kazni počiniteljima; smatra da je potrebno zadržati aktivnu suradnju između EU-a i NATO-a u području kibernetičke sigurnosti i kibernetičke obrane sudjelovanjem u kibernetičkim vježbama i zajedničkom osposobljavanju;
86. poziva na stabilan izvor financiranja Odjela ESVD-a za stratešku komunikaciju, sa znatnim dodijeljenim sredstvima za radnu skupinu East StratCom;
87. potiče ESVD i Vijeće da pojačaju trenutačne napore za poboljšanje kibernetičke sigurnosti, osobito za misije ZSOP-a, među ostalim poduzimanjem mjera na razini EU-a i država članica, kako bi se ublažile prijetnje za ZSOP, na primjer izgradnjom otpornosti s

pomoću obrazovanja, osposobljavanja i vježbi te pojednostavljenjem okruženja u kojem se provodi obrazovanje i osposobljavanje o kiberobrani EU-a;

88. pozdravlja napore za jačanje kapaciteta EU-a za rješavanje „hibridnih” prijetnji, koje su kombinacija dvosmislenih stajališta, izravnog i neizravnog pritiska te povezivanja vojnih i nevojnih sposobnosti, ali i dio neprekinutog niza unutarnjih i vanjskih sigurnosnih izazova s kojima se suočava EU; prima na znanje promišljanja o aktivaciji klauzule o uzajamnoj pomoći u vezi s hibridnim prijetnjama kako bi se omogućilo da EU pruži učinkovit zajednički odgovor;
89. uviđa sve veću važnost kibernetičkih i automatiziranih obavještajnih kapaciteta; naglašava da predstavljaju prijetnju svim državama članicama i institucijama EU-a; potiče sve institucije EU-a i države članice da nastave poboljšavati svoje kibernetičke i automatizirane tehnologije; dodatno potiče suradnju u vezi s tim tehnološkim napretkom;
90. prepoznaje sve veću važnost umjetne inteligencije u europskoj obrani; posebno ističe mnoge vojne primjene koje proizlaze iz ovladavanja umjetnom inteligencijom radi upravljanja operativnim okruženjem i njegova poticanja te radi podupiranja postupka donošenja odluka, otkrivanja prijetnji i obrade prikupljenih obavještajnih podataka; naglašava da je razvoj pouzdane umjetne inteligencije u području obrane nužan za jamčenje europske strateške autonomije u pogledu kapaciteta i operativnosti; poziva EU da zadrži, ali i da poveća svoja ulaganja u tom području, a posebno ulaganja u disruptivne tehnologije s pomoću postojećih instrumenata (Europski fond za obranu, Europsko vijeće za inovacije, budući Obzor Europa, program Digitalna Europa); poziva Uniju da preuzme aktivnu ulogu u globalnom reguliranju autonomnih smrtonosnih oružnih sustava;
91. napominje da se nove tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, koje se koriste u sustavima naoružanja moraju razvijati i primjenjivati u skladu s načelima odgovornih inovacija i etičkim načelima, kao što su odgovornost i poštovanje međunarodnog prava; smatra da EU, imajući u vidu vrlo kontroverzan koncept potpuno autonomnih oružanih sustava, mora istražiti mogućnosti koje pruža umjetna inteligencija i istodobno jamčiti potpuno poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava;
92. napominje da je, prema izvješću Europolu o stanju terorizma i trendovima u Europskoj uniji iz 2019., godine 2018. zabilježeno opće povećanje terorističke propagande, uputa i prijetnji kemijske, biološke, radiološke i nuklearne naravi (KBRN) te da su prepreke za stjecanje znanja o uporabi KBRN oružja sve manje; u tom pogledu naglašava potrebu za povećanjem razine KBRN sigurnosti u Europi;
93. prepoznaje da će nove sposobnosti otvoriti nove mogućnosti da operativne jedinice surađuju u imerzivnom digitalnom prostoru i budu zaštićene u gotovo realnom vremenu, posebno kada se 5G poveže s drugim inovacijama, kao što su „obrambeni oblak” i sustavi hipersonične obrane;
94. ističe da, s obzirom na to da rizik od širenja i uporabe kemijskog oružja predstavlja ozbiljnu prijetnju međunarodnom miru i sigurnosti, EU mora nastaviti sa snažnom i dosljednom političkom i financijskom potporom Organizaciji za zabranu kemijskog oružja (OPCW) u provedbi njezina mandata te mora povećati svoju otpornost na hibridne i KBRN prijetnje;

95. konstatira da je suradnja u području kapaciteta još u ranoj fazi te da EU i njegove države članice još ne mogu imati koristi od konkretnih rezultata postojane i intenzivne suradnje; uvjeren je da je operativna provedba europskih ambicija dugoročna i da počiva na postojanoj političkoj volji država članica; naglašava potrebu za fleksibilnom suradnjom s pomoću adaptabilnih i modularnih instrumenata koji olakšavaju približavanje strateških kultura i interoperabilnost između dobrovoljnih partnera koji raspolažu potrebnim kapacitetima; potiče spontanu suradnju ili mehanizme objedinjavanja kao što je Europsko zapovjedništvo zračnog prijevoza (EATC), koje se već pokazalo učinkovitim, te podržava njegovo širenje na druga područja (helikopteri, medicinska potpora);
96. naglašava potrebu za primjenom rodne perspektive u aktivnostima ZSOP-a EU-a s obzirom na ulogu koju žene imaju u ratu, stabilizaciji nakon sukoba i procesima izgradnje mira; naglašava da je potrebno boriti se protiv rodno uvjetovanog nasilja kao ratnog instrumenta u područjima sukoba; naglašava da rat nepovoljnije utječe na žene nego na muškarce; poziva EU i njegove međunarodne partnere da aktivno uključe žene u mirovne i stabilizacijske procese te da se bave njihovim posebnim sigurnosnim potrebama;
97. konstatira sve veću važnost svemirske sigurnosti i satelita; ističe važnost Satelitskog centra Europske unije i nalaže agenciji da analizira i izradi izvješće o sigurnosti i/ili slabim točkama satelita EU-a i država članica u pogledu svemirskog otpada, kibernetičkih napada i izravnih raketnih napada;

Obrambena suradnja i partnerstva u okviru ZSOP-a

98. naglašava da se ambicija europske strateške autonomije temelji na sposobnosti europskih građana da djeluju neovisno ili po mogućnosti kroz institucijsku suradnju (NATO, UN) u obrani svojih interesa;
99. smatra da je multilateralizam ključna vrijednost za sigurnost i obranu te naglašava da će EU postati učinkovit i vjerodostojan akter sigurnosti samo bude li se njegovo djelovanje temeljilo na održivoj suradnji i strateškim partnerstvima sa zemljama i organizacijama koje dijele vrijednosti EU-a; nadalje, pozdravlja doprinose partnera ZSOP-a misijama i operacijama EU-a;
100. naglašava da partnerstva i suradnja s državama i organizacijama koje dijele vrijednosti EU-a doprinose učinkovitijem ZSOP-u; pozdravlja doprinose partnera ZSOP-a trenutačnim misijama i operacijama EU-a koje doprinose jačanju mira, regionalne sigurnosti i stabilnosti;
101. naglašava da će EU i Ujedinjena Kraljevina i nakon Brexita i dalje dijeliti isto strateško okruženje i suočavati se s istim prijetnjama miru i sigurnosti te smatra ključnim održavanje snažne, bliske i povlaštene obrambene i sigurnosne suradnje između Unije i Ujedinjene Kraljevine nakon Brexita; naglašava da će rad u suradnji s Ujedinjenom Kraljevinom omogućiti Uniji da raspolaže većim kapacitetima kada je riječ o sposobnosti i operativnosti; smatra da se obrambena suradnja koja sustavno isključuje Ujedinjenu Kraljevinu ne može zamisliti; predlaže sklapanje sporazuma o obrani i sigurnosti s Ujedinjenom Kraljevinom kojim bi joj se omogućilo da u najvećoj mogućoj mjeri sudjeluje u instrumentima EU-a;

102. podsjeća na temeljnu ulogu NATO-a u zajedničkoj obrani, koja je izričito prepoznata u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije; uvjeren je da je strateško partnerstvo EU-a i NATO-a ključno za rješavanje sigurnosnih izazova s kojima se suočava Europa i njezino susjedstvo; smatra da bi suradnja EU-a i NATO-a trebala uzajamno jačati te dvije institucije te u potpunosti poštovati njihove posebne značajke i uloge te smatra da bi se ona i dalje trebala odvijati uz puno poštovanje načela uključenosti, uzajamnosti i autonomije odlučivanja obiju organizacija, naročito kada su u pitanju zajednički interesi ili interesi EU-a; pozdravlja suradnju EU-a i NATO-a u okviru vježbe „Defender-Europe 20” te to smatra istinskom prilikom da se ispita sposobnost Europe da odgovori na napade, ali i da se ispita razvoj i poboljšanje prekogranične i vojne mobilnosti;
103. naglašava važnost partnerstva EU-a i UN-a u rješavanju međunarodnih sukoba i u aktivnostima za izgradnju mira; poziva obje organizacije da i dalje koordiniraju svoje napore u područjima u kojima provode važne civilne i vojne misije kako bi se izbjegao suvišan napor i optimirale sinergije;
104. naglašava važnost suradnje između Unije i drugih međunarodnih institucija, posebno Afričke unije i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS); smatra da bi Unija također trebala osnažiti dijalog i suradnju s trećim zemljama koje dijele njezine vrijednosti i strateške prioritete te s regionalnim i podregionalnim organizacijama;
105. usporedno s institucijskom suradnjom i partnerstvima podupire kombinaciju različitih fleksibilnih, višedimenzionalnih, otvorenih i istodobno operativnih, ambicioznih i zahtjevnih formata suradnje unutar i izvan struktura EU-a, NATO-a i UN-a, kojima bi se mogle olakšati zajedničke obveze u operacijama i time ojačati operativni ciljevi Unije; s tim u vezi ističe da su primjeri suradnje poput Europske interventne inicijative, Nordijske suradnje u području obrane (NORDEFKO), Višegradske skupine i sve veća integracija oružanih snaga Njemačke i Nizozemske u skladu s tom logikom jačanja vojne suradnje među državama članicama;
106. uviđa da je politička i gospodarska stabilnost, uz vojne kapacitete i suradnju u supsaharskoj Africi, ključna za ublažavanje rasta džihadističkih aktivnosti, migrantskih kriza i za borbu protiv širenja i utjecaja ekstremizma;
107. prepoznaje i podržava misiju EU-a za pomoć na granicama (EUBAM) u Libiji, u okviru koje se pomaže pri prelasku na demokraciju i pruža potpora za osposobljavanje i savjetovanje u području granične sigurnosti i radi na razvoju libijske sigurnosti na kopnenim, zračnim i morskim granicama;
108. poziva EU da i dalje ispunjava svoje obveze koje je preuzeo na četvrtom sastanku na vrhu EU-a i Afrike kako bi se podržala gospodarska i politička stabilnost te kapaciteti Afričkih snaga u pripravnosti;
109. potiče države članice da nastave surađivati s Afričkom unijom i ispune do sada preuzete obveze;
110. prepoznaje sve veću političku, gospodarsku, ekološku, sigurnosnu i stratešku vrijednost Arktičkog kruga; potiče države članice da nastave suradnju s Arktičkim vijećem u svim pitanjima od interesa za EU te poziva na uspostavu sveobuhvatne strategije za tu regiju;

Institucionalni okvir

111. smatra da dostignuća u području europske obrane otvaraju perspektivu za važne strukturne promjene; pozdravlja najavu osnivanja Glavne uprave za obrambenu i svemirsku industriju u Europskoj komisiji pod nadležnosti povjerenika za unutarnje tržište; pozdravlja činjenicu da će ta nova glavna uprava biti odgovorna za podupiranje, koordinaciju ili dopunjavanje djelovanja država članica u području europske obrane i time doprinijeti jačanju europske strateške autonomije; prima na znanje utvrđivanje njezinih pet glavnih zadaća (provedba i kontrola Europskog fonda za obranu, stvaranje otvorenog i konkurentnog europskog tržišta obrambene opreme, provedba akcijskog plana za vojnu mobilnost, jačanje snažne i inovativne svemirske industrije, provedba budućeg svemirskog programa); poziva Komisiju da detaljnije pojašni ustroj nove glavne uprave; potiče Komisiju da predstavi plan u kojemu će se navesti kako će ta uprava koordinirati svoj rad s drugim strukturama koje djeluju u području obrambene politike i imaju drugačije ovlasti (Europska obrambena agencija, ESVD itd.) kako bi se u najvećoj mjeri iskoristila raspoloživa sredstva i osigurala učinkovita suradnja;
112. obvezuje se da će pružati poman parlamentarni nadzor i praćenje europskih obrambenih misija, instrumenata i inicijativa; poziva potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika, Vijeće i ostale relevantne europske strukture da redovito izvješćuju Pododbor o sigurnosti i obrani o izvršenju svojih mandata;
113. poziva da se, kao nužan prilog Globalnoj strategiji iz 2016., pripremi europska obrambena strategija i tako pruži okvir za planiranje i programiranje, što su ključni elementi kako bi se zajamčilo da će se novi instrumenti i sredstva moći djelotvorno provesti;
114. ističe da je, uz poštovanje tradicije vojne neutralnosti u nekoliko država članica, od ključne važnosti zajamčiti potporu građana EU-a političkim ambicijama obrambene politike EU-a; naglašava činjenicu da se prema najnovijim istraživanjima javnog mnijenja tri četvrtine građana EU-a izjasnilo u korist veće suradnje među državama članicama u pogledu sigurnosti i obrane, na taj način iskazavši potporu zajedničkoj obrambenoj i sigurnosnoj politici za države članice, što je udio koji od 2004. i dalje iznosi više od 70 %;
115. poziva na poduzimanje postupnih koraka prema zajedničkoj obrambenoj politici (članak 42. stavak 2. UEU-a) i, naposljetku, zajedničkoj obrani, uz istodobno jačanje pristupa u pogledu sprečavanja i rješavanja sukoba, među ostalim povećanjem financijskih, administrativnih i ljudskih resursa namijenjenih posredovanju, dijalogu, pomirenju, izgradnji mira i hitnim intervencijama u kriznim situacijama;
116. smatra da bi bijela knjiga EU-a o sigurnosti i obrani bila ključan strateški instrument za jačanje upravljanja obrambenom politikom EU-a i istovremenog postupnog oblikovanja europske obrambene unije, čime bi se omogućilo strateško i dugoročno planiranje te postupna sinkronizacija obrambenih ciklusa u državama članicama; poziva Vijeće i potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika da izrade takav instrument s ciljem njegova uključenja u, između ostalog, planiranje VFO-a i s dodatnim ciljem osiguranja dosljednosti između provedbenog plana Globalne strategije EU-a za sigurnost i obranu, CARD-a i PESCO-a;
117. podsjeća na postojanje članka 44. UEU-a kojim se uvode dodatne odredbe o fleksibilnosti i mogućnost da se provedba zadaća upravljanja u kriznim situacijama

povjeri skupini država članica koja bi provodila te zadaće u ime EU-a te pod političkom kontrolom i strateškim vodstvom Političkog i sigurnosnog odbora i ESVD-a;

118. naglašava da bi na skorašnjoj Konferenciji o budućnosti Europe trebalo iznijeti promišljanja o budućoj europskoj obrambenoj uniji, a posebno o potrebi za osnivanjem europskih intervencijskih snaga koje bi raspolagale dovoljno učinkovitim obrambenim kapacitetima za djelovanje za očuvanje mira i sprečavanje sukoba te jačanje međunarodne sigurnosti u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda i sa zadaćama iz članka 43. stavka 1. UEU-a;
119. upozorava na mnoštvo institucijskih aktera i preklapanja u obrambenom okruženju EU-a; poziva sve dionike da razmotre načine na koje je moguće poboljšati to okruženje kako bi ono postalo razumljivije građanima, institucijski logičnije, usklađenije i učinkovitije u ostvarivanju rezultata;
120. poziva na to da se razmotri uloga koju bi Europska obrambena agencija trebala imati u postupnom oblikovanju zajedničke obrambene politike EU-a;

o

o o

121. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Europskom vijeću, Vijeću, povjereniku za unutarnje tržište, potpredsjedniku Komisije/Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, glavnom tajniku NATO-a, agencijama EU-a u području svemira, sigurnosti i obrane te vladama i parlamentima država članica.

MIŠLJENJE MANJINE

4.12.2019.

u skladu s člankom 55. stavkom 4. Poslovnika
Zastupnici iz Kluba GUE/NGL-a Özlem Demirel, Mick Wallace, Giorgos Georgiou

U izvješću se opisuje nestabilnost u susjedstvu EU-a, ali se ne govori o sve većoj ulozi EU-a u tome. Kao glavni se cilj ističe strateška vojna autonomija, i poziva se na spajanje vanjskih i unutarnjih sigurnosnih i vojnih snaga, u što se ubraja i prilagodba i razmještaj borbenih snaga, izgradnja vojnog industrijskog kompleksa te povećanje sredstava za obranu. Također se promiče cilj NATO-a o izdvajanju najmanje 2 % BDP-a za obranu.

Protivimo se izvješću zato što se u njemu:

- pozdravlja uspostava Glavne uprave za obranu,
- podržava paradigma prijelaza na obrambenu/vojnu Uniju te zagovara stalna strukturirana (vojna) suradnja kao pravno obvezujuća,
- potiče dovršavanje Europskog fonda za obranu, pohvaljuje razvoj tehnologije i opreme za naoružanje (zračni borbeni sustav, Eurodrone, oklopno vozilo, nadmoć u elektromagnetskom spektru),
- zagovaraju nove tehnologije ratovanja, kao što su umjetna inteligencija, robotika, autonomno oružje, koje se financiraju iz proračuna EU-a za civilne svrhe (Digitalna Europa, budući istraživački programi),
- promiče militarizacija svemira radi jačanja obrambene politike EU-a,
- zagovara vojna mobilnost radi bržeg raspoređivanja snaga unutar i izvan EU-a (6,5 milijardi EUR) nauštrb projekata civilne infrastrukture,
- potiče pojačana suradnja između EU-a i NATO-a.

Zahtijevamo:

- strogo tumačenje članka 41. stavka 2. UEU-a o zabrani korištenja proračuna EU-a za vojne ili obrambene operacije;
- ukidanje svih programa EU-a povezanih s obranom i prijelaz na pristup rješavanja sukoba civilnim i diplomatskim putem;
- radikalno razoružavanje (uključujući nuklearno oružje) na razini EU-a i na globalnoj razini; aktivnu potporu za režime razoružavanja (Sporazum INF, Ugovor o trgovini oružjem, Ugovor o zabrani nuklearnog oružja).

27.11.2019

MIŠLJENJE ODBORA ZA USTAVNA PITANJA

upućeno Odboru za vanjske poslove

o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2018.
(2019/2135(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Esteban González Pons

PRIJEDLOZI

Odbor za ustavna pitanja poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. ističe da bi u trenutačnom globalnom sigurnosnom okruženju, u kojem se neke zemlje udaljavaju od multilateralizma, sastavni dio strateške autonomije EU-a trebao biti neovisan kapacitet za jamčenje sigurnosti vlastitih građana od sve većeg broja prijetnji, uključujući oružane sukobe u susjedstvu, kibernetičke napade i kampanje dezinformiranja, zajedno s aktivnim promicanjem mira, stabilnosti, ljudskih prava i demokracije u susjedstvu i šire, kao i promicanjem njegovih vrijednosti;
2. ističe da je, uz poštovanje tradicije vojne neutralnosti u nekoliko država članica, od ključne važnosti zajamčiti potporu građana EU-a političkim ambicijama obrambene politike EU-a; naglašava činjenicu da se prema najnovijim istraživanjima javnog mnijenja tri četvrtine građana EU-a izjasnilo u korist veće suradnje među državama članicama u pogledu sigurnosti i obrane, iskazavši tako potporu zajedničkoj obrambenoj i sigurnosnoj politici za države članice, što je udio koji još od 2004. iznosi više od 70 %;
3. napominje da EU kasni s reagiranjem i prilagodbom na nove krize i na novi međunarodni kontekst, u političkom, diplomatskom i vojnom smislu; smatra da su u specifičnom području obrane, politička nesklonost potpunoj provedbi čvrstih odredbi predviđenih europskim ugovorima te brojni oblici suradnje među državama članicama, oslabili sposobnost EU-a da ima odlučujuću ulogu u vanjskim krizama;
4. poziva na poduzimanje postupnih koraka prema zajedničkoj obrambenoj politici (članak 42. stavak 2. UEU-a) i, naposljetku, zajedničkoj obrani, uz istodobno jačanje pristupa sprečavanju i rješavanju sukoba, među ostalim povećanjem financijskih, administrativnih i ljudskih resursa namijenjenih posredovanju, dijalogu, pomirenju, izgradnji mira i hitnim intervencijama u kriznim situacijama;
5. poziva stoga Europsko vijeće da se odlučno zauzme za dugoročan razvoj Europske

obrambene unije s jasnim planom; također potiče Europsko vijeće da prijede s jednoglasnog odlučivanja na glasovanje kvalificiranom većinom u području ZVSP-a i ZSOP-a kada je to dopušteno Ugovorom o Europskoj uniji, među ostalim u pogledu odluka o civilnim misijama ZSOP-a; uviđa, nadalje, da nijedna zemlja ne može samostalno rješavati sigurnosne izazove na europskom kontinentu i u njegovom bliskom susjedstvu;

6. pozdravlja provedbu stalne strukturirane suradnje (PESCO), predviđene člankom 42. stavkom 6. i člankom 46. UEU-a, kao prvog važnog koraka u tom smjeru i prema boljoj suradnji u području sigurnosti i obrane među državama članicama; ističe da države članice imaju mogućnost uključiti Komisiju u postupke projekata povezanih s PESCO-om u skladu s pravilima unutarnjeg upravljanja;
7. pozdravlja političke smjernice novoizabrane predsjednice Komisije von der Leyen koje se temelje na „geopolitičkoj” dimenziji i naglašavaju potrebu za poduzimanjem daljnjih odvažnih koraka u idućih pet godina u cilju uspostave istinske europske obrambene unije; pozdravlja, osim toga, daljnje obveze u vezi s ostvarenjem dugotrajnog zahtjeva Parlamenta da se veća institucionalna važnost prida obrani, uz predloženo osnivanje posebne glavne uprave u tu svrhu;
8. pozdravlja činjenicu da je nekoliko država članica nedavno pozvalo na uspostavu sigurnosnog vijeća EU-a kako bi se uskladile obrambene politike država članica, posebno u pogledu kibersigurnosti i borbe protiv terorizma te zajednički razvila obrambena strategija EU-a; smatra da je taj koncept potrebno detaljnije definirati, prije svega njegovu institucijsku dimenziju, te provesti procjenu njegove dodane vrijednosti;
9. smatra da bi bijela knjiga EU-a o sigurnosti i obrani bila ključan strateški instrument za jačanje upravljanja obrambenom politikom EU-a i postupnog oblikovanja europske obrambene unije, da bi omogućila strateško i dugoročno planiranje te postupnu sinkronizaciju obrambenih ciklusa u državama članicama; poziva Vijeće i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da izrade takav instrument s ciljem njegova uključivanja u, između ostalog, planiranje višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i s dodatnim ciljem osiguranja dosljednosti između provedbenog plana globalne strategije EU-a za sigurnost i obranu, koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane (CARD) i stalne strukturirane suradnje (PESCO);
10. ističe da bi bijelom knjigom EU-a također trebalo opisati moguće scenarije za potencijalne buduće vojne operacije i razmotriti pitanje kada i u kojim okolnostima postoje odgovarajući i opravdani razlozi za raspoređivanje misija ZSOP-a radi rješavanja kriznih situacija, humanitarnih kriza i sukoba;
11. smatra da bi se alat CARD trebao reformirati kako bi se ostvarila strateška provedba u skladu s ažuriranom globalnom strategijom EU-a; naglašava da će daljnji razvoj strateške autonomije EU-a, ukorijenjene u PESCO-u, zahtijevati raspravu o opsegu projekata koji su razvijeni pod njezinim okriljem; ističe da je potrebno pojasniti interakciju različitih inicijativa koje poduzimaju države članice s PESCO-om, posebno u vezi s projektima kao što su Europska interventna snaga, vodeća država, zajedničke interventne jedinice ili europske vojne snage, s obzirom na to da se oslanjaju na različite

razine institucionalne suradnje;

12. ističe da bi daljnja integracija u području sigurnosti i obrane trebala značiti demokratičniji nadzor u okviru parlamentarne kontrole; ponavlja da je stoga potrebno ojačati ulogu Europskog parlamenta u tom području, i to s pomoću punopravnog odbora za sigurnost i obranu, koji bi dopunjavali zajednički međuparlamentarni sastanci predstavnika nacionalnih parlamenata i zastupnika u Europskom parlamentu; poziva vlade država članica da se uključe u odluke donesene u području ZSOP-a i da u njih uključe i svoje nacionalne parlamente;
13. podsjeća na članak 44. UEU-a kojim se uvode dodatne odredbe o fleksibilnosti i mogućnost da se provedba zadaća upravljanja u kriznim situacijama povjeri skupini država članica koja bi provodila te zadaće u ime EU-a te pod političkom kontrolom i strateškim vodstvom Političkog i sigurnosnog odbora i Europske službe za vanjsko djelovanje;
14. ponovno ističe da je potrebno ukloniti prepreke raspoređivanju vojnih skupina EU-a i smatra da zahtjev o jednoglasnosti u Vijeću potkopava samu svrhu tih skupina da djeluju kao vojni kapacitet brzog djelovanja kojim se odgovara na novonastale krize i sukobe diljem svijeta; smatra da je te skupine potrebno preinačiti u stalne multinacionalne jedinice te poziva na uključivanje postojećih europskih vojnih struktura u institucionalni okvir EU-a;
15. naglašava da bi na nadolazećoj Konferenciji o budućnosti Europe trebalo iznijeti promišljanja o budućoj europskoj obrambenoj uniji, a posebno o potrebi za osnivanjem europskih intervencijskih snaga koje bi raspolagale dovoljno učinkovitim obrambenim kapacitetima za djelovanje za očuvanje mira i sprečavanje sukoba te jačanje međunarodne sigurnosti u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda i sa zadaćama iz članka 43. stavka 1. UEU-a;
16. upozorava na mnoštvo institucijskih aktera i preklapanja u obrambenom okruženju EU-a; poziva sve dionike da razmotre načine na koje je moguće poboljšati to okruženje kako bi postalo razumljivije građanima, institucijski logičnije, usklađenije i učinkovitije u pogledu ostvarenja rezultata;
17. potiče Vijeće da, u svjetlu mogućeg povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, donese hitne aranžmane o sudjelovanju trećih strana u okviru stalne strukturirane suradnje (PESCO);
18. ponovno potvrđuje predanost Unije NATO-u, koji je i dalje ključni stup naše zajedničke sigurnosti; napominje, međutim, da bliska suradnja između EU-a i njegovih najbližih saveznika ne bi smjela ometati uspostavu europske obrambene unije;
19. vjeruje da je konkurentna obrambena industrija ključna za Europu; upozorava da su, unatoč naporima uložanima tijekom posljednjih godina, primjerice u Europski program industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i Europski fond za obranu, različiti nacionalni propisi, postupci izdavanja dozvola i kontrolni popisi za izvoz te nedostatak razmjene informacija i dalje ključne prepreke za uspostavu stvarne i učinkovite europske obrambene industrije;

20. ističe svoju potporu osnivanju samostalne obavještajne službe EU-a koja bi trebala povećati zajedničke sigurnosne napore i osigurati interoperabilnost među nacionalnim obavještajnim službama;
21. poziva na to da se razmotri uloga koju bi Europska obrambena agencija trebala imati u postupnom oblikovanju zajedničke obrambene politike EU-a;
22. smatra da je potrebno ojačati Europsku obrambenu agenciju pružanjem potrebnih resursa i političke podrške, dodjeljujući joj time glavnu ulogu i ulogu koordinatora u ZSOP-u EU-a, također i u pogledu razvoja kapaciteta, istraživanja i nabave; ponavlja svoje stajalište da bi se to najbolje postiglo financiranjem troškova osoblja Agencije i njezinih tekućih troškova iz proračuna Unije;
23. napominje da je klauzula o uzajamnoj pomoći (članak 42. stavak 7. UEU-a) usmjerena na obveze država članica (a ne EU-a), dok klauzula solidarnosti (članak 222. UFEU-a) predviđa da Unija i njezine države članice djeluju zajednički, međutim, obje klauzule sadržavaju snažnije obveze među državama članicama i obje propisuju razloge za primjenu „svih raspoloživih sredstava” ako se tako zatraži; smatra da su daljnja pojašnjenja o aktivaciji, provođenju i međusobnoj povezanosti objiju klauzula u potpunosti opravdana, pogotovo kada je izvor prijetnje nejasan;
24. ponavlja da se člankom 42. stavkom 7. UEU-a uspostavlja klauzula o uzajamnoj pomoći u kontekstu sigurnosti; naglašava da se člankom 42. stavkom 7. UEU-a, na koji se dosad pozivalo samo jednom, može potaknuti daljnji razvoj sigurnosne i obrambene politike EU-a, što će dovesti do snažnijih obveza svih država članica; žali zbog toga što uvjeti za aktivaciju članka i uvjeti zatražene pomoći nikad nisu bili jasno definirani; poziva na analizu provedbe klauzule o uzajamnoj pomoći i na pripremu daljnjih smjernica o njezinoj budućoj provedbi;
25. ističe da se klauzulom solidarnosti (članak 222. UFEU-a) Uniji i državama članicama također daje mogućnost pružanja pomoći drugoj državi članici koja je meta terorističkog napada ili je pretrpjela prirodnu katastrofu ili katastrofu izazvanu ljudskim djelovanjem; podsjeća da se u Strategiji Europske unije za kibersigurnost iz 2013. navodi da bi naročito ozbiljan kiberincident ili napad mogao biti dovoljan razlog da se država članica pozove na klauzulu solidarnosti EU-a odnosno članak 222. UFEU-a; podsjeća također da se Odlukom Vijeća 2014/415/EU od 24. lipnja 2014. o aranžmanima Unije za provedbu klauzule solidarnosti utvrđuje da klauzula solidarnosti¹ zahtijeva od Unije da pokrene sve instrumente koji su joj na raspolaganju, uključujući strukture razvijene u okviru ZSOP-a; poziva države članice da u budućnosti razmotre aktivaciju klauzule solidarnosti.

SL L 192, 1.7.2014., str. 53.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	25.11.2019
Rezultat konačnog glasovanja	+: 17 -: 4 0: 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Gerolf Annemans, Catherine Bearder, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Geert Bourgeois, Richard Corbett, Pascal Durand, Daniel Freund, Esteban González Pons, Maria Grapini, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Aileen McLeod, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Antonio Tajani, Guy Verhofstadt, Loránt Vincze
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Brando Benifei, Jorge Buxadé Villalba, Cristian Ghinea, Danuta Maria Hübner, Helmut Scholz, Sven Simon

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

17	+
PPE	Esteban González Pons, Brice Hortefeux, Danuta Maria Hübner, Paulo Rangel, Sven Simon, Antonio Tajani, Loránt Vincze
RENEW	Catherine Bearder, Pascal Durand, Cristian Ghinea, Guy Verhofstadt
S&D	Brando Benifei, Gabriele Bischoff, Richard Corbett, Maria Grapini, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa

4	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba
GUE/NGL	Helmut Scholz
ID	Laura Huhtasaari, Antonio Maria Rinaldi

4	0
ECR	Geert Bourgeois
VERTS/ALE	Damian Boeselager, Daniel Freund, Aileen McLeod

Napomena: Gerolf Annemans (ID) izrazio je namjeru da glasa protiv mišljenja, ali nije mogao sudjelovati u elektroničkom poimeničnom glasanju jer je zaboravio svoju karticu za glasanje.

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	4.12.2019
Rezultat konačnog glasovanja	+: 41 -: 22 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Traian Băsescu, Phil Bennion, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gina Dowding, Tanja Fajon, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Nathalie Loiseau, Jaak Madison, Claudiu Manda, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Javier Nart, Urmaz Paet, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Diana Riba i Giner, Catherine Rowett, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Radosław Sikorski, Sergei Stanishev, Hermann Tertsch, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Irina Von Wiese, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Attila Ara-Kovács, Andrea Bocskor, Andrea Cozzolino, Arnaud Danjean, Loucas Fourlas, Jytte Guteland, Andrzej Halicki, Martin Horwood, Katrin Langensiepen, Hannah Neumann, Kris Peeters, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Javier Zarzalejos, Bernhard Zimniok
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Heidi Hautala, Gilles Lebreton, Geoffrey Van Orden

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

41	+
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Andrea Bocskor, Arnaud Danjean, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Kinga Gál, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Kris Peeters, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
RENEW	Phil Bennion, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Martin Horwood, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, Irina Von Wiese
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Andrea Cozzolino, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Jytte Guteland, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos

22	-
ECR	Bert-Jan Ruissen, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Geoffrey Van Orden, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
GUE/NGL	Giorgos Georgiou, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz, Mick Wallace
ID	Susanna Ceccardi, Gilles Lebreton, Jaak Madison, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
VERTS/ALE	Gina Dowding, Heidi Hautala, Katrin Langensiepen, Hannah Neumann, Diana Riba i Giner, Catherine Rowett, Viola Von Cramon-Taubadel

2	0
NI	Fabio Massimo Castaldo
S&D	Sergei Stanishev

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani